

Rolul lui "there" în construcții de tip "there-insertion"

Sebastian Bican & Ileana Grama

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, II, Engleză-Franceză

Our paper looks at those structures of the English language referred to as "there-insertion". Our attempt of looking at the phenomenon from a perspective that tries to account for all the properties of *there* (semantic and pragmatic readings, syntactic behaviour, morphological nature and lexical origin) has led us to analyse *there* as a PRESENTATIONAL FOCUS MARKER.

1. Introducere

În literatura de specialitate, construcțiile engleze de tipul *There is a boy under the table*. (Se află un băiat sub masă.) fac subiectul unor analize în regim special atât din punct de vedere sintactic cât și din punct de vedere semantic. Acest tip de expresie, în care poziția frontală (cea canonică a subiectului) este ocupată de „there” (cuvânt cu implicații locative omonim cu adverbul „there” care se poate traduce prin acolo), iar predicatul exprimă existența, este în general numită „existențială”, sau, mai aproape de realitatea corpusului, „prezențială”. Într-adevăr, verbul prototipic este existențialul „to be” (a fi), însă folosirea unor verbe de apariție (to appear, to arise, to ensue) sugerează faptul că sintagma tratată nu apare numai în cazul existenței statice, ci și atunci când o entitate este percepută ca „luând ființă” – „to begin” (a începe) va fi întâlnit de asemenea postpus lui „there”.

Din punct de vedere al topicii, marcantă este aparenta „inversiune” între subiect și „there”. Posibilitățile de reformulare ale unei propoziții de tipul „There is...” sugerează totuși faptul că nu e vorba de o inversiune (variație de topică) ci de o structură de sine stătătoare. Astfel, față de „There is a boy under the table” (modul natural de a exprima existența în engleză), cea mai apropiată exprimare este „A boy is under the table.” (care va apărea în contexte discursive extrem de riguroase și prea complicate pentru a fi discutate aici), varianta „A boy is **there**, under the table.” având o cu totul altă utilizare. Poziția prototipică a subiectului poate fi ocupată și de expletivul „it” (antepus grupului

verbal, la fel ca „there”, însă având forma unui pronume neutru de persoana a III-a). „It is good that you came.” va putea fi transformată în „That you came is good.” Remarcăm dispariția lui „it” atunci când propoziția subiectivă („that you came”) ocupă poziția specifică a subiectului, la fel ca și în cazul transformărilor cu „there”. În literatura de specialitate faptul că astfel de elemente au o minimă relevanță pentru mesaj, putând chiar a fi excluse, a condus la clasificarea lor ca expletive. Cu toate acestea, deși atât „it” cât și „there” țin locul subiectului, lipsindu-le totuși rolul tematic, interpretarea semantică nu le lipsește ambelor elemente. Vom demonstra că „there” este relevant pentru interpretarea semantică a oricărei propoziții de acest gen în engleză, nefiind deci un expletiv (locuitor vid) ca „it”.

2. *There* și interpretarea semantică a asociatului

Analizele clasice care au scos în evidență natura foarte strictă a interpretărilor semantice în propoziții de genul „There is a boy under the table” se concentrează pe strictetea selecției grupului nominal postverbal. Astfel, în propoziția de mai sus „a boy” nu va putea fi niciodată înlocuit cu varianta articulată hotărât („the boy”) sau cu un nume ca „John”. Concluzia inițială este că „there” nu admite un grup nominal („asociatul” său) cu referent hotărât. Denumirea engleză de „definiteness constraint” a fost adoptată pentru această restricție în literatura de specialitate, notabilă fiind analiza lui Milsark (1979), alături de lucrări ca Jenkins (1975), Stowell (1978), și McNally (1997) (cf. Avram 2006). Pe de altă parte, în lucrările sale din 1974 și 1979 Milsark privește această restricție din punctul de vedere cuantificat/necuantificat – grupuri nominale însoțite de non-cuantificatori ca articolul nehotărât și numeralele cardinale pot apărea după [THERE+GrupVerbal], însă nu același lucru se întâmplă și cu termenii cuantificatori de precizie ca articolul hotărât, determinanții *each/every/all* etc. (fiecare/toți) și expresiile numerice de tipul *four/ten/etc. of..* (patru/zece/etc. dintre...). Termeni ca *few/many/some* (puțini/mulți/niște) sunt numiți cuantificatori cu natură ambiguă, putând apărea în contextul de mai sus numai cu sensul cardinal. Deja se poate observa interdependența între folosirea lui „there” și interpretarea semantică a grupului nominal. Există însă exemple controversate, așa ca în contextul următor: „President Clinton appeared at the podium accompanied by three senators and Margaret Thatcher. (*Președintele Clinton a apărut pe scenă însoțit de trei senatori și de Margaret Thatcher.*)// 1. Behind him there

stood **the Vice President**. (*În spatele lui stătea Vicepreședintele.*)/ 2. *Behind him there stood **Margaret Thatcher**./” (Birner&Ward 1998, cf Avram 2006). În (1) apare un grup nominal cu referent hotărât, contrazicând teoria de mai sus, însă (2) este imposibilă (conform restricției), deși contextul este același. Birner și Ward (1995) au numit acest fenomen “condiția de nouitate” afirmând că grupul nominal trebuie să prezinte o informație nouă (Margaret Thatcher fusese deja menționată în premisa lui (2)) – se poate trage concluzia că restricțiile se impun din punct de vedere al interpretării discursive și nu din punct de vedere al morfo-sintaxei.

3. *There* și problema perspectivei

Însăși natura lexicală a lui “there” sugerează faptul că în asemenea propoziții se pune problema perspectivei. Comparând exemplele *There is a car here./There is a car there./*Here is a car here.* se observă independența lui *there*-inițial de interpretarea spațială marcată prin deicticul *here/there* (*aici/acolo*). Cu alte cuvinte, în ciuda formei spațiale duble [proxim/distal], “there” se folosește strict distal, asumându-se distanța conceptuală între interlocutor și obiectul prezentat de vorbitor, ceea ce susține condiția de nouitate.

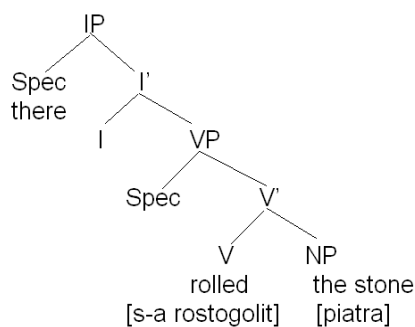
Natura locativă inițial atribuită lui “there” poate fi observată și la cuvinte care apar în alte limbi europene în propoziții existențial-locative. Această tendință apare în daneză, olandeză și unele variante ale limbilor norvegiană și suedeză.

4. Analiza sintactică a lui *there*

Cum putem motiva sintactic existența lui *there* și rolul lui în propoziție? În continuare vom trece în revistă patru interpretări cu privire la acest element, patru propuneri diferite privind natura “expletivului” și poziția lui în structura propoziției.

Prima și cea mai cunoscută ține cont atât de legătura strânsă creată între *there* și grupul nominal postverbal cât și de neregularitățile care apar în structura sintactică ca urmare

a intro
(1)

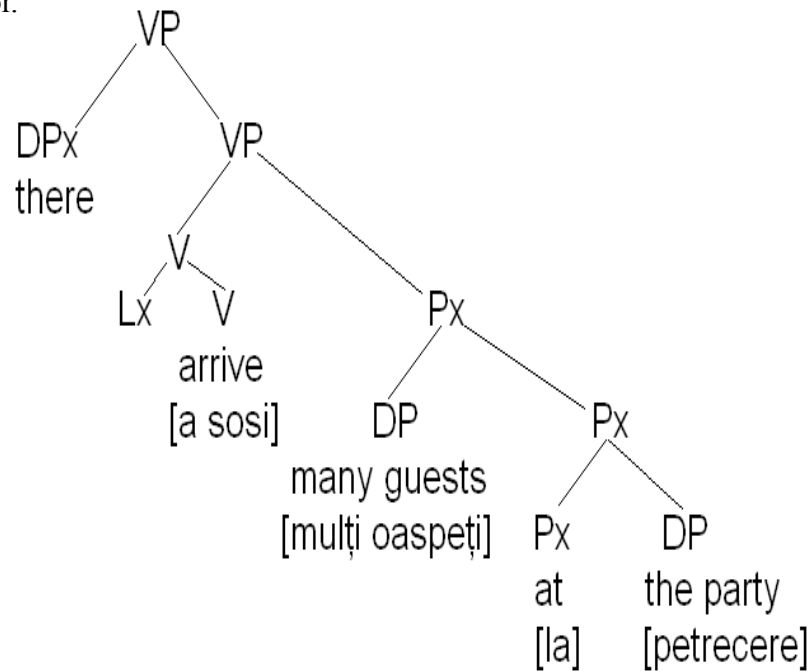

THERE-Nominativ
[the stone]- rol tematic

După cum se observă nici “expletivul” și nici grupul nominal nu îndeplinesc toate condițiile pentru a fi validate în derivație. *There*, fiind lipsit de conținut semantic concret nu poate primi rol tematic, pe când grupul nominal(GN=NP) nu poate primi caz. Acest lucru se întâmplă din cauza faptului că verbele care intră în construcții cu *there* fac parte dintr-o clasă specială numite “inacuzative”, ele neputând desemna caz acuzativ. Se observă, pe de altă parte, că dacă GN nu primește caz, el are în schimb rol tematic, pe când expletivul are caz nominativ. Astfel, intuiția cea mai simplă ne-ar îndemna să le considerăm pe cele două elemente ca făcând parte dintr-un tot unitar, un “lanț” prin care ele își transmit fiecare celuilalt proprietățile care le lipsesc. Lasnik (1995, în Avram 2006) consideră că expletivul și GN-ul sunt reunite la nivelul Formei Logice, prin mutarea GN-ului lângă *there*, în poziție de subiect; în acest fel nivelul Formei Logice nu va fi nevoit să citească un element vid semantic ca *there* rămas singur în poziția de subiect.

O a doua analiză care trebuie luată în considerare este cea a lui Hale și Keyser care studiază mai în amănunt problema verbelor care pot lua o construcție cu *there*. Astfel, cei doi observă că nu toate verbele inacuzative îl acceptă pe *there*, ci numai o clasă specială pe care ei o numesc clasa verbelor tip *arrive* [‘a sosi’]. Această clasă mai este denumită cea a inacuzativelor prototipice (denumire preluată din Avram 2006), deoarece ea conține verbe care nu pot fi retransitivizate; o clasă complementara este cea a inacuzativelor derivate, care pot fi retransitivizate, și pe care Hale și Keyser o numesc clasa verbelor de tip *break* [‘a crăpa’] (în condițiile în care unei structuri inacuzative ca ‘The window broke [‘Geamul s-a spart’] îi corespunde construcția tranzitivă ‘He broke the window’ [‘El a spart geamul’]. Hale și Keyser fac apel la Teoria Cazului pentru a explica incapacitatea acestor verbe de a acorda caz acuzativ și adoptă teoria lui Bittner(1994): de fiecare dată când un verb desemnează caz pentru un argument trebuie să existe un *competitor de caz*. În limba engleză acesta este un D fără conținut care apare în derivație imediat alături de verb și care în anumite limbi explică existența acordului predicatului cu complementul direct. În cazul clasei de verbe tip *arrive*, acest D este înlocuit de un determinant locativ ‘L’, care nu mai permite verbului să acorde caz acuzativ. Când este introdus elementul *there* acesta este coindexat cu L și cu prepoziția grupului care îndeplinește rolul de complement circumstanțial de loc. Pentru că există un lanț de elemente coindexate până la baza derivației, se îndeplinește o condiție de transparentă

prin care grupul nominal care rămâne în poziție postverbală primește caz nu de la verb ci de la complementizator.

(2)

O analiză aparte este cea a lui Hazout(2004), care analizează așa-zisele propoziții ‘existențiale’ cu *there* și verbul ‘be’[a fi] și emite ipoteza că GN-ul postverbal este în realitate nume predicativ al unei propoziții cu predicat nominal și subiectul *there*. Hazout susține că numele predicativ poate lua un subiect fără conținut semantic ca *there*. Nu vom intra în detaliile analizei sintactice a lui Hazout deoarece nu îl ia în considerare pe *there* decât în contextele în care acesta apare alături de copulativul ‘a fi’; ori Hale și Keyser ne arată că *there* mai acceptă o clasă întreagă de verbe care nu pot fi interpretate drept copulative.

O a patra analiză –Kayne(2006) susține că *there* este un deictic selectat din Lexicon alături de GN-argument-intern; făcând paralela și cu alte întrebuițări ale lui *there*, în expresii precum ‘that there car’ [‘mașina aceea’] Kayne demonstrează astfel că această întrebuițare a lui *there* nu are nimic de-a face cu nuanța locativă. Cele două construcții luate în discuție, cea cu *there* în poziție de subiect și cea cu *there* antenominal sunt în realitate două cazuri particulare ale aceleiași structuri –diferențierea realizându-se în raport de caracterul +/- hotărât al determinantului grupului nominal. Astfel, dacă grupul nominal este precedat de articol hotărât sau de un demonstrativ, ordinea va fi [the/that + there + GN], și *there* nu va putea să urce în poziția de subiect. Dacă grupul nominal este nehotărât *there* va preceda întreaga construcție cu determinantul și se va desprinde, migrând spre poziția canonică de

subiect. Acordul predicatului în propozițiile care îl conțin pe *there* se face cu argumentul intern rămas în poziție de complement direct. Pentru a explica acest fenomen, Kayne presupune că nu *there* este în realitate cel care migrează primul ci grupul nominal:

...[there a book]... --> 'a book' urcă în derivație

...a booki ... [there ti]... --> verbul 'to be' apare la stânga grupului determinant

...is a booki ... [there ti]... --> remnant movement, *there* urcă în poziția de subiect

Până aici analiza lui Kayne pare să fie cea mai convingătoare: *there* are o contribuție semantică clară (nu locativă ci abstractă) și un rol sintactic mai bine delimitat decât în celelalte interpretări. Cu toate acestea Kayne nu dezbate natura verbelor care primesc o astfel de construcție și susține că 'to be' e singurul relevant.

5. *There* ca marcă de focus prezentațional

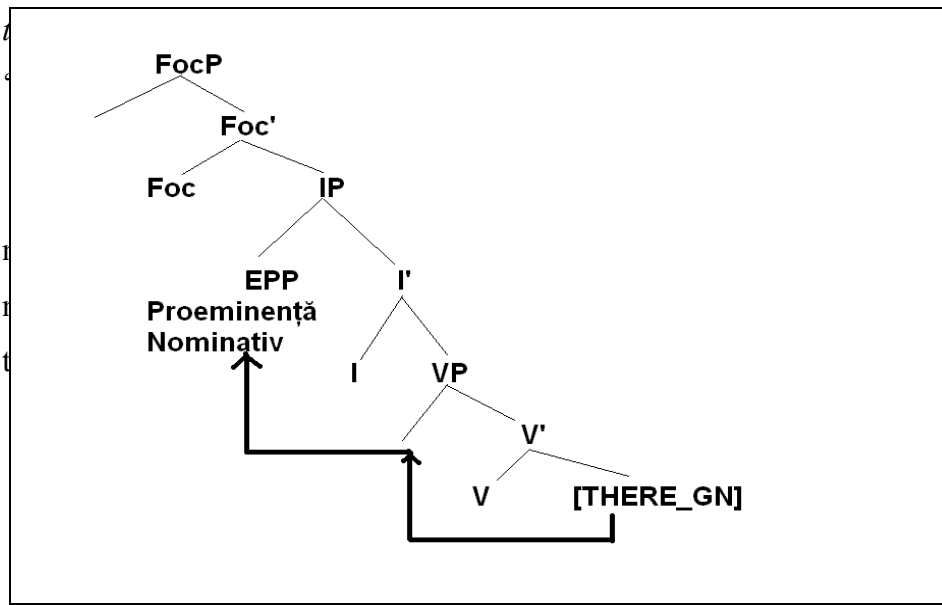
Vom încerca să găsim o interpretare a acestui fenomen care să țină cont de toate datele problemei, atât de configurația verbelor care îl acceptă pe *there* cât și de rolul semantic al acestuia și de strânsa legătură pe care o are cu "asociatul".

Să revedem așadar structura sintactică a propozițiilor cu verb inacuzativ prototipic (tip *arrive*), cu și fără *there*:

[GN] VP t (urmă a GN)

THERE VP [GN]

Diferența dintre cele două este în mod clar poziția grupului nominal, iar această distincție sintactică se asociază cu o schimbare de structurare a informației care poartă numele de focus. Un constituent este poziționat la sfârșit de propoziție pentru că este considerat ca aducând o informație 'nouă' în raport cu contextul –am observat însă că 'noutatea' este o restricție importantă aplicată grupului nominal postverbal în construcțiile cu

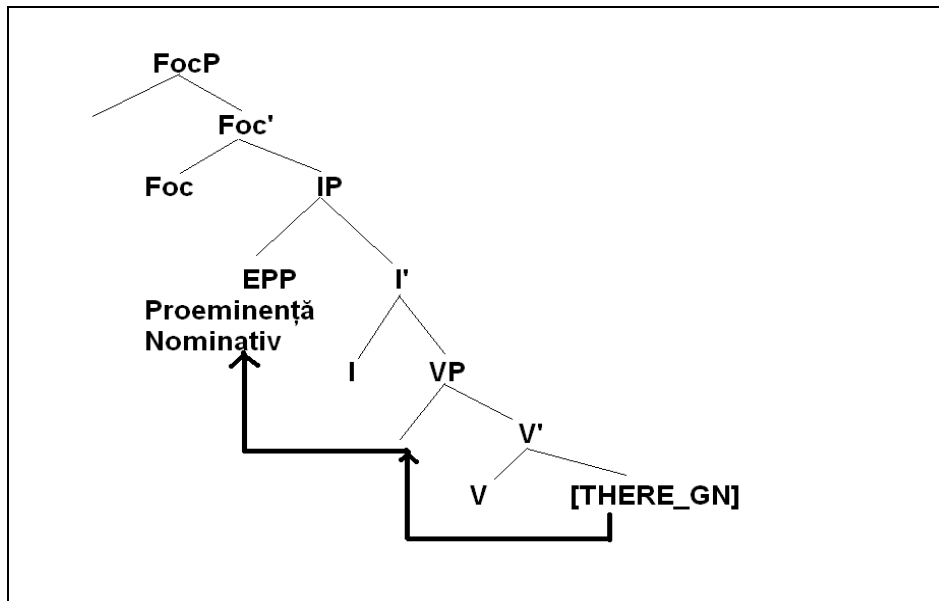

semnaliza această proeminența GN.

verbului cu grupul de prezența grupului acestuia care îi preia pe *there* ca venind

direct din lexicon alături de GN. El se desprinde apoi pentru a migra spre o poziție cât mai aproape de cea de Focus, pentru a-și putea îndeplini rolul de semnalizator. Motivul pentru care se oprește în poziția canonică de subiect este că aici nu numai că își satisface nevoia de proeminență, dar primește și caz Nominativ și satisface constrângerea EPP (*Extended Projection Principle*) care în engleză impune ocuparea cu un element vizibil a poziției de subiect.

(3)

Putem concluziona că THERE (în poziție de subiect) este o particulă esențială pentru interpretarea semantică a contextelor în care se întâlnește, fiind diferit de expletivele clasice și determinând fenomene gramaticale specifice.

Bibliografie:

Avram, L. (2006). *English Syntax: The Structure of Root Clauses*. Bucuresti: Oscar Print.

Börjars, K., & Vincent, N. (2005). Position vs Function in Scandinavian Presentational Constructions. In *Proceedings of the LFG05 Conference*: CSLI Publications. Hale, K., &

Hale, K., & Keyser, J. *There-insertion Unaccusatives*. Ms.: M.I.T..

Hazout, I. (2004). The Syntax of Existential Constructions. *Linguistic Inquiry* 35(3): 393-430.

Hazout, I. (2008). On the Relation between Expletive "There" and Its Associate: A Reply to Williams. *Linguistic Inquiry* 39 (1): 117-128.

Kayne, R. (2006). Notes on Full Interpretation. Paper presented at the Conference Inter Phases, Cyprus, 2006.

Williams, E. (2006). The Subject-Predicate Theory of "There". *Linguistic Inquiry* 37(4): 648-651